

บทที่ 5

บทสรุป

งานวิจัย “ตะวันออกในตะวันตก : ภาพลักษณ์ความเป็นจีนในนวนิยายของสตรีอเมริกันเชื้อสายจีน” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ภาพลักษณ์ความเป็นจีนในนวนิยายของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีนในฐานะที่เป็นชนกลุ่มน้อยและในฐานะที่เป็นสตรี นอกจากนี้ยังศึกษาภูมิหลังทางสังคมและพัฒนาการทางวรรณกรรมของชนกลุ่มน้อยกลุ่มนี้เพื่อแสดงสถานภาพที่เปลี่ยนแปลงไป ในการวิจัยได้เลือกศึกษาวรรณกรรมของนักเขียนกลุ่มสตรีอเมริกันเชื้อสายจีน 6 เล่มประกอบด้วยเรื่องเล่าเชิงอัตชีวประวัติ 2 เล่ม คือ *Fifth Chinese Daughter* ของ เจด สโนว์ วอง และ *The Woman Warrior: Memoirs of a Girlhood among Ghosts* ของ แม็กซีน ฮง คิงสตัน ส่วนอีก 4 เล่มเป็นนวนิยายคือ *The Joy Luck Club*, *The Kitchen's God Wife* และ *The Hundred Secret Senses* ทั้ง 3 เล่มแต่งโดยนักเขียนคนเดียวกันคือ เอมี ดัน ส่วนเรื่องสุดท้ายคือ *Bone* ของ เฟ เหมียน อิง

วรรณกรรมของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีนได้สะท้อนภาพความเป็นชนกลุ่มน้อยในสังคมอเมริกันกระแสหลัก ชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ต้องผ่านประสบการณ์ความยากลำบากและภาวะที่ถูกตัดออกจากสังคมกระแสหลักในช่วงระยะเวลาแรก ภาพลักษณ์ความเป็นชนกลุ่มน้อยของชาวเอเชียอาจจะไม่แตกต่างจากชาวอเมริกันผิวดำ ในแง่ที่ถูกกีดกันทางเชื้อชาติทำให้ไม่ได้รับสิทธิหรือการยอมรับในสังคมเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามเมื่อเวลาผ่านไปความรุนแรงและกระแสต่อต้านชนกลุ่มน้อยได้ลดลงตามลำดับทำให้ชนกลุ่มน้อยได้รับการยอมรับมากขึ้นและกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคมอเมริกัน

ในงานสร้างสรรค์งานวรรณกรรมของชนกลุ่มน้อยนี้ จัดอยู่ในกลุ่มที่เรียกว่า “Multiethnic literature” คือ วรรณกรรมที่ถ่ายทอดวัฒนธรรมมากกว่าหนึ่งเชื้อชาติและแสดงความหลากหลายทางวัฒนธรรม ลักษณะของงานเหล่านี้มักจะถ่ายทอดเรื่องราวชีวิตจริงของชนกลุ่มนี้ การดำเนินชีวิตประจำวันและที่สำคัญคือ การดำรงวัฒนธรรมแท้ดั้งเดิมของกลุ่มไว้ซึ่งแต่ละกลุ่มจะแสดงเอกลักษณ์ของตนเองออกมา งานของนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีนกลุ่มนี้ได้ถ่ายทอดลักษณะความเป็นจีนแบบดั้งเดิมรวมถึงวัฒนธรรมจีน การดำเนินชีวิตและทัศนคติความเชื่อที่ถ่ายทอดจากรุ่นหนึ่งสู่รุ่นหนึ่ง ขณะเดียวกันนักเขียนก็ได้แสดงอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกที่ชาวจีน-อเมริกันได้รับผลกระทบโดยตรงเข้ามาไว้ในงานด้วยไม่ว่าจะเป็นแนวคิดเรื่องการยอมรับความเป็น

ปัจเจกบุคคล ความเป็นอิสระเสรี เมื่อวัฒนธรรมดั้งเดิมปะทะกับวัฒนธรรมใหม่ย่อมทำให้เกิดความขัดแย้งและส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต โลกทัศน์ของชนกลุ่มน้อยรุ่นใหม่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่ต้องรับเอาความเปลี่ยนแปลงทั้งหมดมาได้ ทำให้เกิดภาวะสับสนในการที่จะบอกถึงความมีอยู่ของตนเองให้คนในสังคมกระแสหลักได้รับรู้เพราะภาวะที่รับเอาวัฒนธรรมทั้งสองนั้นมีความเปราะบางและต้องอาศัยเวลาในการสร้างความเข้มแข็งและมั่นคงให้เกิดขึ้น

ชนกลุ่มน้อยชาวจีน-อเมริกันเป็นกลุ่มที่มีความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมมากที่สุดกลุ่มหนึ่งเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่นในเอเชียด้วยกัน จากการที่ชาวจีนเข้าไปตั้งรกรากเป็นพวกแรก การรับรู้ความมีอยู่ของชาวอเมริกันเชื้อสายจีนจึงอาจมีมานานแล้ว แต่ในส่วนของวรรณกรรมของชาวอเมริกันเชื้อสายจีนนั้นถูกนำมาศึกษาและได้รับความสนใจเมื่อไม่นานมานี้ในฐานะวรรณกรรมชนกลุ่มน้อย จุดมุ่งหมายหลักของการนำเสนอวรรณกรรมของนักเขียนกลุ่มนี้ ส่วนใหญ่เป็นไปเพื่อสะท้อนภาพชีวิตของชนกลุ่มน้อยและต้องการที่จะประกาศความมีตัวตนให้สังคมกระแสหลักได้รับรู้ ขณะเดียวกันก็พยายามดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมของกลุ่มให้สืบทอดต่อไป

จากการวิจัยวรรณกรรมของนักเขียนสตรีชาวอเมริกันเชื้อสายจีนสามารถสรุปได้ว่านักเขียนกลุ่มนี้ซึ่งอยู่ในฐานะชนกลุ่มน้อยได้นำเสนอภาพลักษณ์ความเป็นจีนท่ามกลางความขัดแย้งทางวัฒนธรรมระหว่างจีนกับอเมริกา นักเขียนสตรีเหล่านี้เป็นชาวอเมริกันโดยกำเนิดทั้งหมด หากแต่ยังคงมีสายเลือดของความเป็นจีนอยู่ไม่ว่าจะเป็นการเลี้ยงดูและพื้นฐานของครอบครัวทำให้ต้องเผชิญกับภาวะที่อยู่ระหว่างโลกทั้งสอง นักเขียนได้พยายามเสนอแนวทางสำหรับกลุ่มซึ่งจะเห็นความพยายามประนีประนอมระหว่างสองวัฒนธรรม เพราะไม่สามารถที่จะเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งได้ ชาวจีน-อเมริกันในรุ่นของนักเขียนไม่สามารถกลับไปใช้ชีวิตแบบบรรพบุรุษที่เมืองจีนได้ ขณะเดียวกันก็ไม่สามารถเลือกวิถีแบบอเมริกันอย่างเต็มที่โดยละทิ้งวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเอง การสร้างความสมดุลจึงเป็นทางออกที่ดีที่สุดสำหรับการดำเนินชีวิตของคนกลุ่มนี้

นักเขียนสตรีในกลุ่มนี้ถ่ายทอดงานในช่วงระยะเวลาที่ต่างกันและเสนอแนวทางในการแสวงหาทางออกที่แตกต่างกัน เจต สโนว์ วองเป็นนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีนในยุคแรกทำงานวรรณกรรมของชาวอเมริกันเชื้อสายจีนได้รับความสนใจจากผู้อ่านชาวตะวันตก วองเผชิญปัญหาเรื่องการแสวงหาความเป็นปัจเจกบุคคล ความต้องการการยอมรับในฐานะชาวอเมริกันเชื้อสายจีนจากสังคมตะวันตก ขณะเดียวกันต้องการให้ครอบครัวจีนยอมรับความสามารถของลูกสาวจึงเผชิญกับปัญหาสองชั้นด้วยกัน วองได้เผชิญความกดดันและลดกระแสความรุนแรงด้วยการนำศักยภาพของตนเองออกมาใช้เพื่อพิสูจน์ตนเองในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคลที่ได้รับการ

ยอมรับจากสังคมตะวันตกและในฐานะลูกสาวครอบครัวจีน ทำให้ความขัดแย้งกับครอบครัวจีน และสังคมอเมริกันคลายความรุนแรง และได้สร้างความสมดุลให้เกิดขึ้น

ในขณะที่งานของแม็กซีน ฮง คิงส์ตันเป็นการเผชิญปัญหาความขัดแย้งระหว่างสังคมอเมริกากับครอบครัวจีน ความขัดแย้งระหว่างรุ่นคือคนรุ่นแม่กับคนรุ่นลูก ความพยายามอธิบายถึงความเป็นอเมริกันเชื้อสายจีนในสังคมที่มีความแตกต่าง ซึ่งจะเห็นว่ามีควมสลับซับซ้อนมากขึ้น คิงส์ตันแสดงให้เห็นชัดว่าไม่สามารถยอมรับโลกที่เมืองจีนแม้ว่าจะมีเชื้อสายจีนก็ตาม ส่วนเอมี ดันได้แสดงความขัดแย้งในตัวตนของชนรุ่นลูกที่อยู่ระหว่างสองวัฒนธรรมคือ จีนกับอเมริกันเป็นการยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้นและหาทางออกด้วยการประนีประนอมมากที่สุด นอกจากนี้ยังนำเสนอปัญหาสตรีจีนที่ไม่ว่าจะเป็นสังคมจีนหรืออเมริกันยังคงประสบปัญหาความไม่เท่าเทียมระหว่างชาย-หญิงอยู่ นักเขียนคนสุดท้ายคือ เฟ เหมียน อิง ได้นำเสนอปัญหาความสัมพันธ์ของพ่อแม่ชาวจีนอพยพกับลูกสาวชาวอเมริกันเชื้อสายจีน แสดงความขัดแย้งระหว่างชนต่างรุ่นและปัญหาของลูกสาวในฐานะที่เป็นปัจเจกบุคคล อิงเสนอทางออกด้วยการยอมรับความจริงที่เกิดขึ้น แม้ผลจะลงเอยด้วยโศกนาฏกรรมก็ตาม เช่นกรณีของไอนา รวมถึงความรู้สึกของการเป็นชนกลุ่มน้อยเชื้อสายจีนในอเมริกาที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

ในการนำเสนออัตลักษณ์ความเป็นจีน กลวิธีที่นักเขียนนำมาใช้คือการกลับไปใช้ตำนานเดิมของจีนและประวัติศาสตร์จีน ซึ่งนอกจากจะเป็นการยืนยันถึงความเป็นอยู่ของชนชาติแล้ว ยังแสดงรากเหง้าความเป็นจีนได้ชัดเจนที่สุดในเรื่อง *The Woman Warrior: Memoirs of a Girlhood among Ghosts* แม็กซีน ฮง คิงส์ตันได้นำตำนานภูหหลานซึ่งเป็นวีรสตรีจีนที่มีความกล้าหาญปกป้องบ้านเมืองได้เช่นเดียวกับชายมาเล่าใหม่ตามจินตนาการของตนหากแต่คงเค้าเดิมไว้ นอกจากนั้นตำนานยังถูกนำมาใช้ในการวิพากษ์วิจารณ์สถานภาพของผู้หญิงในสังคมจีนด้วย เช่นตำนานเทพเจ้าเตาไฟในเรื่อง *The Kitchen God's Wife* ในส่วนของประวัติศาสตร์ ในเรื่อง *The Joy Luck Club* เอมี ดันได้ใช้เลี้ยวหนึ่งของประวัติศาสตร์จีนในช่วงสงครามมาผูกเรื่องและแสดงมูลเหตุที่มาของการอพยพของชาวจีนไปยังดินแดนตะวันตก ดังนั้นการนำประวัติศาสตร์มาใช้ในการดำเนินเรื่องจะเป็นส่วนที่ช่วยอธิบายถึงภูมิหลังของชาวจีนอพยพได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเมือง การปกครองและสังคมที่มีอิทธิพลต่อสถาบันครอบครัวและการดำเนินชีวิตของชาวจีน ทั้งหมดจะมีความเชื่อมโยงต่อกันอย่างใกล้ชิด สำหรับสังคมจีนแล้วการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม ส่งผลกระทบและนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงของผู้ที่อยู่ในสังคมนั้นไม่มากนักน้อย

สำหรับกลุ่มนักเขียนสตรีอเมริกันเชื้อสายจีน นอกจากจะเป็นชาวจีน-อเมริกันแล้ว ในอีกสถานภาพหนึ่งก็เป็นสตรีด้วย จากการศึกษาพบว่านักเขียนสตรีกลุ่มนี้ยังคงเสนอปัญหาของสตรีที่อยู่ในสังคม การถ่ายทอดเรื่องราวของสตรีจีนที่อยู่ถูกกดขี่และความไม่เท่าเทียมระหว่างชาย-หญิงในสังคมยังคงปรากฏในงานเขียนไม่ว่าจะเป็นนักเขียนรุ่นก่อนหรือหลังก็ตาม ความคิดที่ว่าผู้หญิงในยุคปัจจุบันได้รับสิทธิเท่าเทียมกับผู้ชายนั้นเป็นความพยายามผลักดันให้เกิดขึ้น หากแต่ในงานวิจัยนี้ยังคงพบว่า ผู้หญิงไม่ว่าจะอยู่ในสังคมจีนหรือสังคมตะวันตกหรือเกิดต่างยุคต่างสมัยกันก็ตามยังคงประสบปัญหาที่คล้ายคลึงกันอยู่ ภาวะที่ผู้หญิงต้องแบกรับไว้ไม่ว่าจะเป็นบทบาทที่เป็นลูกสาว เป็นภรรยาหรือเป็นแม่ ผู้หญิงยังคงถูกล้อมด้วยกรอบความคิดที่กำหนดบทบาทให้เดินไปตามนั้น บางส่วนก็สามารถที่จะสลัดตนเองออกจากกรอบไปได้ แต่บางส่วนก็ยังคงติดอยู่กับกรอบความคิดแบบเดิมๆ

เพราะฉะนั้น ปัญหาสถานภาพของสตรียังคงเป็นประเด็นที่นักเขียนสตรีกลุ่มนี้นำเสนอเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและให้ได้รับการยอมรับในฐานะที่เป็นสตรีอเมริกันที่มีเชื้อสายจีน ปัจจุบันพบว่างานเขียนของนักเขียนสตรีจีน-อเมริกันที่ได้ถ่ายทอดประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในฐานะที่เป็นลูกสาวคนจีนยังคงมีออกมาอย่างต่อเนื่อง เช่น *Falling Leaves* ของ เอเดอลีน เยน มาห์ (Adeline Yen Mah) และ *Bound Feet and Western Dress* ของ บัง-เหมย นาทาชา ชาง (Pang-mei Nathasha Chang) แสดงให้เห็นว่าปัญหาของสตรีนั้นยังคงมีอยู่ การที่สตรีต้องอยู่ระหว่างสังคมจีน กับสังคมอเมริกันยิ่งทำให้ปัญหาสตรีมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

ดังที่สรุปมาจะสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้คือ การนำเสนอภาพลักษณ์ความเป็นจีนของนักเขียนในฐานะที่เป็นชนกลุ่มน้อยและในฐานะที่เป็นสตรีจีน นักเขียนสตรีชาวจีน-อเมริกันนำเสนอแก่นเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของคนกลุ่มนี้โดยตรง รวมถึงปัญหาที่คนกลุ่มนี้ต้องเผชิญในฐานะที่เป็นชนกลุ่มน้อย ขณะเดียวกันก็เป็นผู้หญิงในสังคมจีนและสังคมอเมริกันกระแสหลักด้วย เมื่อมองในภาพรวมพบว่าแนวคิดเรื่องความขัดแย้งระหว่างวัฒนธรรม ความขัดแย้งระหว่างบุคคลหรือความขัดแย้งภายในจิตใจ การแสวงหาความเป็นปัจเจกบุคคล ความปรารถนาที่จะเป็นที่ยอมรับ ล้วนมีความเป็นสากลในแง่ที่แสดงความเป็นจริงและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับมนุษย์มากที่สุด นวนิยายในกลุ่มนี้จะถ่ายทอดจากเรื่องจริงและเรื่องเล่าต่อๆ กันมาซึ่งเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเขียนมากที่สุดนั่นเอง หากศึกษานวนิยายของนักเขียนชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่นๆ เช่น วรรณกรรมโดยนักเขียนชาวอเมริกันเชื้อสายญี่ปุ่น เชื้อสายเกาหลี หรือฟิลิปปินส์ก็อาจพบลักษณะความเป็นสากลนี้ด้วยเช่นกัน

งานวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการศึกษางานชนกลุ่มน้อยในสังคมอื่นๆต่อไปได้ ปัจจุบันงานวรรณกรรมของชนกลุ่มน้อยเพิ่มจำนวนมากขึ้นและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวางอันถือเป็นการเพิ่มพูนศาสตร์ความรู้ในอีกแขนงหนึ่งสำหรับวงวรรณกรรม การศึกษาวรรณกรรมของชนกลุ่มน้อยชาวอเมริกันเชื้อสายจีนเรื่องนี้เป็นเพียงการศึกษางานของชาวอเมริกันเชื้อสายจีนในสังคมอเมริกันเท่านั้น สำหรับสังคมอเมริกันเป็นสังคมที่กว้างและเปิดรับกระแสต่างๆที่หลั่งไหลเข้ามาอย่างรวดเร็วทำให้มีชนกลุ่มน้อยอยู่เป็นจำนวนมากและแต่ละกลุ่มพยายามที่จะสร้างกระแสเพื่อแสดงความมีตัวตนออกมาให้มากที่สุด จึงเป็นเรื่องที่น่าศึกษาวิจัยต่อไปเพื่อให้เห็นลักษณะเฉพาะตนของกลุ่มนั้นๆและลักษณะร่วมที่วรรณกรรมชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ มีร่วมกัน

นอกจากนี้หากศึกษางานของนักเขียนอเมริกันเชื้อสายจีนที่เป็นชาย อาจจะได้ภาพลักษณ์ความเป็นจีนที่แตกต่างไป เพราะโลกทัศน์ของนักเขียนที่เป็นชายกับนักเขียนที่เป็นหญิงในการวิพากษ์สังคมจีนนั้นน่าจะแตกต่างกัน โดยทั่วไปนักเขียนแต่ละคนย่อมจะมีมุมมองและการตีความที่ต่างกันอย่างอยู่แล้ว ในกรณีของนักเขียนจีน-อเมริกันที่เป็นชาย ปัจจัยเรื่องเพศสถานะอาจนำไปสู่การมองที่ขัดแย้งกับความคิดและประสบการณ์ของนักเขียนสตรีได้ แม้ว่าวรรณกรรมของสตรีที่เป็นอเมริกันเชื้อสายจีนจะมีความโดดเด่นมากกว่าในแง่ปริมาณของงานและความแพร่หลายเป็นที่รู้จักมากกว่า แต่งานเขียนของนักเขียนที่เป็นผู้ชายก็น่าสนใจเช่นกัน ทั้งนี้จะเห็นว่านักเขียนสตรีจะเขียนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสตรีโดยตรงไม่ว่าจะเป็นปัญหาของสตรี สถานภาพของผู้หญิงในสังคมจีน ในงานเขียนมักจะนำเสนอภาพผู้หญิงถูกกดขี่ซึ่งเป็นเสียงจากนักเขียนสตรีเพียงฝ่ายเดียว ถ้าศึกษางานของนักเขียนที่เป็นชายอาจจะได้รับรู้ที่นักเขียนชายชาวจีน-อเมริกันมีทัศนคติและคิดเห็นอย่างไรต่อปัญหาดังกล่าว นอกจากนี้จะทำให้การศึกษางานของนักเขียนชาวอเมริกันเชื้อสายจีนมีความครอบคลุมและสะท้อนความเป็นจริงเกี่ยวกับชีวิตมากที่สุด